Στην υπόθεση 28/83,

Sandro Forcheri, υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενος από το δικηγόρο Βρυξελλών E. Lebrun, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το δικηγόρο T. Biever, 83, boulevard Grande-Duchesse-Charlotte,

προσφεύγων,

υποστηριζόμενος από τους

Luigi Casella, Enrico Osio, Cornelia Oud και Jan Robert de Rijk, υπαλλήλους της Επιτροπής, εκπροσωπούμενους και επικουρούμενους από το δικηγόρο E. Lebrun, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το δικηγόρο T. Biever,

κατά

Επιτροπης των Ευρωπαϊκων Κοινοτητων, εκπροσωπούμενης από τον κύριο νομικό της σύμβουλο B. Paulin, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον O. Montalto, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

καθής,

υποστηριζόμενης από την

Κυβερνηση του Βασιλειου του Βελγιου, εκπροσωπούμενη από το δικηγόρο Βρυξελλών Waelbroeck, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την πρεσβεία του Βελγίου, 4, rue des Girondins,

που έχει ως αντικείμενο:

— να υποχρεωθεί η Επιτροπή να λάβει όλα τα επιβαλλόμενα μέτρα για την πλήρη επαναφορά κατά 100 %, αναδρομικά από την 1η Φεβρουαρίου 1982, της μετατρεψιμότητας των αποδοχών του προσφεύγοντος, που η Επιτροπή του καταβάλλει σε μετατρέψιμα βελγικά φράγκα,

— να ακυρωθεί η σιωπηρή απορριπτική απόφαση επί της διοικητικής ενστάσεως που υπέβαλε ο προσφεύγων στις 29 Ιουλίου 1982 και, εφόσον είναι αναγκαίο, να ακυρωθεί η σιωπηρή απορριπτική απόφαση επί της αιτήσεώς του για αρωγή που υπέβαλε στις 8 Φεβρουαρίου 1982,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

συγκείμενο από τους K. Bahlmann, πρόεδρο τμήματος, P. Pescatore και O. Due, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. VerLoren van Themaat
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοίκησης

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, η διεξαγωγή της διαδικασίας, τα αιτήματα, καθώς και οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων συνοψίζονται ως εξής:

I — Πραγματικά περιστατικά και έγγραφη διαδικασία

1. Η σχετική με τις νομισματικές συναλλαγές νομοθεσία του Λουξεμβούργου και του Βελγίου χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη δύο χωριστών αγορών συναλλάγματος, και συγκεκριμένα από τη ρυθμιζόμενη αγορά, όπου τα περιθώρια διακύμανσης του φράγκου Βελγίου και Λουξεμβούργου σε σχέση με τα άλλα νομίσματα δεν υπερβαίνουν ορισμένα όρια, λόγω της παρεμβάσεως της κεντρικής τράπεζας του Βελγίου, και από την ελεύθερη αγορά, όπου η συναλλαγματική ισοτιμία διαμορφώνεται ανάλογα με την προσφορά και τη ζήτηση, χωρίς καμία παρέμβαση της κεντρικής τράπεζας. Κατά συνέπεια, οι τιμές συναλλάγματος που ισχύουν στις δύο αγορές ακολουθούν ανεξάρτητη πορεία, η δε τιμή του φράγκου Βελγίου και Λουξεμβούργου στην ελεύθερη αγορά είναι κατά κανόνα υψηλότερη από εκείνη που διαμορφώνεται στη ρυθμιζόμενη αγορά.

Πάντως, οι αρχές του Βελγίου και του Λουξεμβούργου έκριναν ότι η αυτούσια εφαρμογή της νομοθεσίας επί των υπαλλήλων των Κοινοτήτων, οι οποίοι δεν είναι υπήκοοι Βελγίου ή Λουξεμβούργου, είναι άδικη. Για το λόγο αυτό επινόησαν ειδικό σύστημα για τους υπαλλήλους αυτούς. Αρχικά, το σύστημα παρείχε στους εν λόγω υπαλλήλους τη δυνατότητα να μεταφέρουν από ένα «συνήθη» λογαριασμό, λογαριασμό δηλαδή που μπορούν να ανοίξουν και οι υπήκοοι Βελγίου ή Λουξεμβούργου («ημεδαποί»), χρηματικά ποσά στο εξωτερικό και να αγοράζουν συνάλλαγμα στη ρυθμιζόμενη αγορά, υπό τη μόνη προϋπόθεση ότι δεν θα χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτό ποσά μεγαλύτερα από τις αποδοχές που τους καταβάλλει η Κοινότητα. Για να διευκολυνθεί ο έλεγχος, αποφασίστηκε, στην αρχή της δεκαετίας του 70, η σύσταση ειδικών μετατρέψιμων λογαριασμών για αλλοδαπούς, μέσω των οποίων ήταν δυνατή η διενέργεια όλων των σχε-

τικών νομισματικών συναλλαγών στη ρυθμιζόμενη αγορά. Οι λογαριασμοί αυτοί τροφοδοτούνταν μόνο από τις αποδοχές που οι Κοινότητες κατέβαλλαν και από ποσά που μεταφέρονταν από άλλους μετατρέψιμους λογαριασμούς.

Στην πραγματικότητα, αποτέλεσε συνήθη πρακτική πολλών υπαλλήλων να χρησιμοποιούν τις δυνατότητες που τους παρείχαν οι ειδικοί μετατρέψιμοι λογαριασμοί συναλλάγματος για την αγορά στη ρυθμιζόμενη αγορά ξένου συναλλάγματος, που μεταπωλούσαν αμέσως στην ελεύθερη αγορά («πρόκριση νομισματικής συναλλαγής») [arbitrage], κερδίζοντας, με τον τρόπο αυτό, τη διαφορά μεταξύ των δύο τιμών («συναλλαγματικό κέρδος»).

Για να θέσει τέρμα στην πρακτική αυτή, το Institut belgo-luxembourgeois du change (επιτροπή συναλλάγματος Βελγίου και Λουξεμβούργου) (IBLC) τροποποίησε, στις 21 Δεκεμβρίου 1981, το υφιστάμενο σύστημα, έτσι ώστε στο εξής μόνο το 25 % των αποδοχών να μπορεί να κατατίθεται σε ειδικό μετατρέψιμο λογαριασμό συναλλάγματος, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της απεριόριστης δυνατότητας αγοράς των ξένων νομισμάτων στη ρυθμιζόμενη αγορά μέχρι το ποσοστό αυτό.

Η νέα αυτή ρύθμιση είχε, εντούτοις, ως αποτέλεσμα να στερήσει τους υπαλλήλους από την απεριόριστη δυνατότητα να αποφασίζουν για τη χρησιμοποίηση των αποδοχών τους, είτε στο έδαφος της οικονομικής ένωσης Βελγίου-Λουξεμβούργου (UEBL), είτε στο εξωτερικό, και να απολαύουν, στην τελευταία αυτή περίπτωση, των τιμών της ρυθμιζόμενης αγοράς. Μετά τη θέσπιση των μέτρων αυτών, τα κοινοτικά όργανα επελήφθησαν πολυαρίθμων αιτήσεων για αρωγή, στη συνέχεια δε ενστάσεων κατά την έννοια του άρθρου 90 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων. Επίσης, τα κοινοτικά όργανα προέβησαν σε διαβήματα στο IBLC, προκειμένου να αποκατασταθεί η δυνατότητα για τους υπαλλήλους που δεν είναι υπήκοοι Βελγίου ή Λουξεμβούργου να καταθέτουν το σύνολο των αποδοχών τους σε μετατρέψιμο λογαριασμό.

Την 1η Ιουνίου 1982, το IBLC δημοσίευσε εγκύκλιο, σύμφωνα με την οποία οι εν λόγω υπάλληλοι επιτρεπόταν και πάλι να καταθέτουν το σύνολο των αποδοχών τους σε ειδικό μετατρέψιμο λογαριασμό συναλλάγματος, υπό την προϋπόθεση πάντως ότι το όργανο στο οποίο υπηρετούν θα προσυπέγραφε δήλωση, με την οποία ο δικαιούχος του λογαριασμού θα ανεγνώριζε ότι έλαβε γνώση ότι «φέρει την υποχρέωση να λαμβάνει τις αποδοχές του είτε με χρέωση μετατρέψιμου λογαριασμού είτε σε ξένα νομίσματα που πρέπει να κατατίθενται υποχρεωτικά εντός 8 ημερών σε εγκεκριμένη τράπεζα με τιμή της ρυθμιζόμενης αγοράς».

Επιπλέον, ο δικαιούχος όφειλε να αναλάβει την υποχρέωση να μην προβαίνει κυρίως:

«σε οποιεσδήποτε πράξεις, οι οποίες αποβλέπουν στην καταστρατήγηση των εν λόγω διατάξεων, όπως η πρόκριση νομισματικής συναλλαγής, δηλαδή η αγορά ξένων νομισμάτων στη ρυθμιζόμενη αγορά ή μεταφορά ποσών σε μετατρέψιμους λογαριασμούς συναλλάγματος προς το σκοπό δημιουργίας μέσων πληρωμής που προορίζονται για την κάλυψη τρεχουσών δαπανών στην UEBL».

Εφόσον δεν προσυπογράψουν τη δέσμευση αυτή, οι δικαιούχοι των ειδικών μετατρέψιμων λογαριασμών συναλλάγματος εξακολουθούν να υπόκεινται στις διατάξεις της 21ης Δεκεμβρίου 1981 που προαναφέρθηκαν.

2. Ο προσφεύγων, Sandro Forcheri, ιταλικής ιθαγενείας, είναι υπάλληλος της Επιτροπής.

Θεωρώντας ότι οι διατάξεις του IBLC, της 21ης Δεκεμβρίου 1981, είναι παράνομες και θίγουν την υπηρεσιακή του κατάσταση ως υπαλλήλου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υπέβαλε, στις 8 Φεβρουαρίου 1982, στην Επιτροπή αίτηση για αρωγή βάσει του άρθρου 24 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων. Στην εν λόγω αίτηση δεν δόθηκε ποτέ απάντηση.

Περαιτέρω, εκτιμώντας ότι η με βάση την εγκύκλιο του IBLC, της 1ης Ιουνίου 1982, δέσμευση είναι απαράδεκτη, ότι η εναλλακτική αυτή διαδικασία εξακολουθεί να είναι παράνομη και ότι η Επιτροπή δεν έδωσε ικανοποιητική συνέχεια στην αίτηση για αρωγή, ο προσφεύγων υπέβαλε στις 29 Ιουλίου 1982 ένσταση κατά το άρθρο 90, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Επειδή και η ένστασή του αυτή έμεινε αναπάντητη, ο προσφεύγων άσκησε την παρούσα προσφυγή, που πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 23 Φεβρουαρίου 1983.

3. Με διάταξη του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 14ης Ιουλίου 1983, επετράπη σε τέσσερις υπαλλήλους της Επιτροπής και συγκεκριμένα στους Luigi Casella, Enrico Osio, Cornelia Oud, Jan Robert da Rijk, να παρέμβουν στην υπόθεση προς υποστήριξη των αιτημάτων του προσφεύγοντος. Τέλος, με άλλη διάταξη του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) που δημοσιεύτηκε την ίδια ημερομηνία, επετράπη στην κυβέρνηση του Βασιλείου του Βελγίου να παρέμβει προς υποστήριξη των αιτημάτων της καθής.

4. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή απαδείξεων.

II — Αιτήματα των διαδίκων

Ο *προσφεύγων* ζητεί από το Δικαστήριο:

ως κύριο αίτημα:

— να κρίνει την προσφυγή του παραδεκτή και βάσιμη·

— κατά συνέπεια,

να υποχρεώσει την καθής να λάβει όλα τα επιβαλλόμενα μέτρα για την πλήρη επαναφορά, αναδρομικά από την 1η Φεβρουαρίου 1982, της μετατρεψιμότητας των αποδοχών του, που η καθής του καταβάλλει σε μετατρέψιμα βελγικά φράγκα· να ακυρώσει τη σιωπηρή απορριπτική απόφαση επί της ενστάσεως που υπέβαλε στις 29 Ιουλίου 1982 και, εφόσον είναι αναγκαίο, να ακυρώσει τη σιωπηρή απορριπτική απόφαση επί της αιτήσεως για παροχή βοήθειας που υπέβαλε στις 8 Φεβρουαρίου 1982·

— να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα·

επικουρικά:

— να διατάξει την προσκόμιση από την καθής του ή των πρακτικών που αφορούν τη συναίνεσή της επί της δεύτερης αποφάσεως του IBLC.

Η *Επιτροπή* ζητεί από το Δικαστήριο:

— να κρίνει αβάσιμη την προσφυγή·

— να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά έξοδα.

III — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

Εισαγωγή

1. Ο *προσφεύγων* επικαλείται ένα μόνο λόγο, ο οποίος συνίσταται στην κακή εκτίμηση και/ή παράβαση:

α) της Συνθήκης ΕΟΚ, και ιδίως των άρθρων 67 και 169·

β) του Πρωτοκόλλου περί προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής αποκαλούμενου του Πρωτοκόλλου), και ιδίως του άρθρου 12, περίπτωση γ·

γ) της πρώτης οδηγίας του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 1960, περί της εφαρμογής του άρθρου 67 της Συνθήκης ΕΟΚ (ΕΕ ειδ. έκδ. τομ. 10/001, σ. 4), όπως τροποποιήθηκε από τη δεύτερη οδηγία του

Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1962 (ΕΕ ειδ. έκδ. τομ. 10/001, σ. 16), και ιδίως του άρθρου 1·

δ) του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, και ιδίως του άρθρου 24, καθώς και του άρθρου 17 του παραρτήματος VII·

ε) των κανόνων και γενικών αρχών του δικαίου, ιδίως των αρχών της ισότητας και της διανεμητικής δικαιοσύνης, καθώς και της υποχρέωσης συνδρομής.

Η αιτίαση του προσφεύγοντος συνίσταται, αφενός, στο ότι με τις επίδικες αποφάσεις του IBLC το βελγικό δημόσιο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ και/ή το παράγωγο δίκαιο και έθιξε το κανονιστικό καθεστώς του προσφεύγοντος ως υπαλλήλου, αφετέρου δε, η καθής, αν και είναι επιφορτισμένη με την εξασφάλιση της τήρησης των διατάξεων της Συνθήκης και/ή όσων θεσπίστηκαν δυνάμει αυτής και αν και έχει μεταξύ άλλων καθήκον βοήθειας έναντι των μόνιμων και των λοιπών υπαλλήλων, στους οποίους περιλαμβάνεται και ο προσφεύγων, δεν έλαβε όλα τα επιβαλλόμενα μέτρα, ώστε να ακυρωθούν οι εν λόγω αποφάσεις, μάλιστα δε συμμετέσχε κατά κάποιο τρόπο στην εφαρμογή της απόφασης του IBLC υπό μορφή της εγκυκλίου της 1ης Ιουνίου 1982.

2. Η *Επιτροπή* αντιτάσσει ότι όλα τα μέτρα έναντι των οποίων ο προσφεύγων προβάλλει τις αιτιάσεις του αποτελούν έργο όχι της Επιτροπής αλλά των βελγικών αρχών.

Η στάση της Επιτροπής σχετικά με την πληρωμή των αποδοχών των υπαλλήλων της δεν μεταβλήθηκε ούτε μετά την 21η Δεκεμβρίου 1981, ούτε μετά την 1η Ιουνίου 1982. Πράγματι, περιορίζεται να μεταβιβάζει από τους λογαριασμούς της στους υποδεικνυόμενους από τους υπαλλήλους της λογαριασμούς τις αποδοχές και τα άλλα επιδόματα σε βελγικά ή λουξεμβουργιανά φράγκα χωρίς κανένα άλλο χαρακτηρισμό του νομίσματος αυτού. Ο καταμερισμός του ποσού αυτού μεταξύ ενός ειδικού μετατρέψιμου λογαριασμού σε συνάλλαγμα και ενός ημεδαπού συνήθους λογαριασμού διενεργείται από τα τραπεζικά ιδρύματα, ενώ η Επιτροπή με κανένα τρόπο δεν παρεμβαίνει στις πράξεις αυτές. Άλλωστε, δεν έχει την εξουσία να το πράξει.

Επί του παραδεκτού

1. Χωρίς να αμφισβητεί το παραδεκτό της προσφυγής, η *Επιτροπή* διατείνεται ότι τα αιτήματα της προσφυγής είναι εν μέρει απαράδεκτα ή υπερβολικά, δεδομένου ότι η Επιτροπή βρίσκεται σε πλήρη αδυναμία, τόσο για νομικούς όσο και για πραγματικούς λόγους, να λάβει «όλα τα επιβαλλόμενα μέτρα για την πλήρη επαναφορά, κατά 100 %, αναδρομικά, ... της μετατρεψιμότητας των αποδοχών του προσφεύγοντος, που η καθής καταβάλλει σε μετατρέψιμα βελγικά φράγκα». Η εξουσία της Επιτροπής περιορίζεται στην εντολή να καταβληθούν τα ποσά για τα οποία προβλέπεται η μετατρεψιμότητα, ενώ τα υπόλοιπα ανήκουν στις βελγολουξεμβουργιανές αρχές, καθώς και στις υπηρεσίες των τραπεζικών ιδρυμάτων που υπάγονται στις εν λόγω αρχές.

Κατά την Επιτροπή, η προσφυγή είναι δυνατό να νοηθεί μόνο ως θέτουσα τα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Η Επιτροπή εξετέλεσε με τον προσήκοντα τρόπο το καθήκον για αρωγή, αντιδρώντας αρκετά γρήγορα και με αρκετή αποτελεσματικότητα, προκειμένου να συνδράμει τους υπαλλήλους της, η κατάσταση των οποίων είχε διαταραχθεί με την απόφαση του IBLC της 21ης Δεκεμβρίου 1981;

2. Η Επιτροπή μπορούσε να αρκεστεί στα μέτρα που καθιέρωσε το IBLC τον Ιούνιο του 1982 ή είχε το καθήκον να εξακολουθήσει να καταβάλλει προσπά-

θειες, προκειμένου να επιτύχει από τις βελγικές αρχές ακόμη ευνοϊκότερα μέτρα;

Συνεπώς, τα αιτήματα του προσφεύγοντος δεν είναι δυνατό παρά να περιοριστούν σε δύο σημεία, και συγκεκριμένα την αναγνώριση της παράλειψης εκ μέρους της Επιτροπής και εδεχομένως την καταδίκη της σε αποζημίωση.

Ακόμη όμως και στο περιορισμένο αυτό πλαίσιο ο προσφεύγων δεν δικαιούται να θέτει υπό συζήτηση την εκ μέρους της Επιτροπής χρησιμοποίηση όλης της δέσμης των μέσων που διαθέτει και ειδικότερα την κίνηση της προβλεπόμενης από το άρθρο 169 της Συνθήκης διαδικασίας κατά των δύο ενδιαφερόμενων κρατών, δεδομένου ότι η πράξη με την οποία η Επιτροπή αρνείται να κινήσει τη διαδικασία λόγω παραβάσεως κατά κράτους μέλους δεν επιδέχεται ούτε προσφυγή λόγω ακυρώσεως ούτε προσφυγή λόγω παραλείψεως (βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 1. 3. 1966, στην υπόθεση 48/65, Lütticke, Recueil σ. 28). Επιπλέον, η Επιτροπή, κατά κανόνα, περιορίζεται, στο πλαίσιο της δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης διαδικασίας, να ζητήσει από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει την παράβαση κράτους, γεγονός που εν πάση περιπτώσει δεν ικανοποιεί τον προσφεύγοντα. Τέλος και κυρίως, η Επιτροπή επιμένει να θεωρεί ότι, όσον αφορά την ουσία, τα νέα μέτρα του IBLC δεν επιδέχονται κριτική από νομική άποψη.

2. Ο *προσφεύγων* παρόλον ότι δέχεται ότι οι επίδικες αποφάσεις του IBLC δεν αποτελούν έργο της καθής αλλά κράτους μέλους, υποστηρίζει ότι η καθής έχει μεταξύ άλλων καθήκον αρωγής έναντι των υπαλλήλων της και είναι επιφορτισμένη με την εξασφάλιση της τήρησης ιδίως του Πρωτοκόλλου. Με βάση τα καθήκοντα αυτά και την εν λόγω υποχρέωση, ο προσφεύγων, ο οποίος ισχυρίζεται ότι οι επίδικες αποφάσεις του IBLC που τον αφορούν άμεσα είναι παράνομες κατά το κοινοτικό δίκαιο, μπορεί να απαιτήσει από την καθής να θέσει σε εφαρμογή όλα τα αναγκαία και διαθέσιμα μέσα, προκειμένου να καταργηθούν αναδρομικά οι εν λόγω αποφάσεις. Θεωρώντας ότι στην πραγματικότητα η καθής δεν προσέφυγε σε όλα αυτά τα μέσα, ο προσφεύγων είναι της γνώμης ότι το αίτημά του, με το οποίο ζητεί να υποχρεωθεί η προσφεύγουσα «να λάβει όλα τα επιβαλλόμενα μέτρα για την πλήρη επαναφορά, αναδρομικά από την 1η Φεβρουαρίου 1982, της μετατρεψιμότητας των αποδοχών του, που η καθής του καταβάλλει σε μετατρέψιμα βελγικά φράγκα» είναι παραδεκτό, ανεξάρτητα από το ζήτημα αν έχει τη δυνατότητα να απαιτήσει από την καθής να ασκήσει και το έσχατο μέσο που διαθέτει, και συγκεκριμένα την προσφυγή λόγω παραβάσεως.

Όσον αφορά το τελευταίο αυτό ένδικο μέσο, ο προσφεύγων υπογραμμίζει την ιδιαίτερη φύση της υπό κρίση προσφυγής, το γεγονός δηλαδή ότι πρόκειται για προσφυγή πλήρους δικαιοδοσίας, η οποία στηρίζεται στα άρθρα 179 της Συνθήκης και 91 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και την οποία συνεπώς άσκησε υπάλληλος, έναντι του οποίου η Επιτροπή έχει συγκεκριμένα καθήκοντα και υποχρεώσεις. Κατά τον προσφεύγοντα, ο υπάλληλος ο οποίος παραπονείται για πράξεις κράτους μέλους, παράνομες κατά το κοινοτικό δίκαιο, οι οποίες όχι μόνο τον αφορούν άμεσα αλλ' ακόμη θίγουν και την υπηρεσιακή του κατάσταση, έχει το δικαίωμα να απαιτήσει από την καθής, εφόσον δεν επιτυγχάνεται διαφορετικά η αναστολή των εν λόγω πράξεων, να θέσει σε κίνηση τη διαδικασία λόγω παραβάσεως ή εν πάση περιπτώσει, επικουρικά, την προ της προφυγής φάση της διαδικασίας αυτής. Ο προσφεύγων προσθέτει ότι, όταν το Δικαστήριο κρίνει ότι κράτος μέλος παρέβη πράγματι μια

από τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη, το κράτος αυτό οφείλει, δυνάμει του άρθρου 171 της Συνθήκης, να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου. Επομένως, η καθής είναι σε θέση να επιτύχει, μέσω της διαδικασίας αυτής, το επιδιωκόμενο από τον προσφεύγοντα αποτέλεσμα.

Ο προσφεύγων συμπεραίνει ότι η καθής εσφαλμένα θεωρεί το επίμαχο αίτημα της προσφυγής ως απαράδεκτο ή υπερβολικό.

Επί της ουσίας

Α — Ως προς τη νομιμότητα των νέων μέτρων του IBLC

1. Η επιχειρηματολογία του προσφεύγοντος

α) Ο *προσφεύγων* υπογραμμίζει ότι κατά το άρθο 12, περίπτωση γ, του Πρωτοκόλλου, οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων απολαύουν στο έδαφος κάθε κράτους μέλους, όσον αφορά τις νομισματικές ρυθμίσεις ή τις ρυθμίσεις περί συναλλάγματος, των διευκολύνσεων, που αναγνωρίζονται από την καθιερωμένη πρακτική στους υπαλλήλους των διεθνών οργανισμών. Όπως αποδεικνύεται ιδίως από την προ της 21ης Δεκεμβρίου 1981 κατάσταση που περιγράφηκε παραπάνω, οι εν λόγω διευκολύνσεις περιλαμβάνουν την ελεύθερη μετατρεψιμότητα σε ξένα νομίσματα των αποδοχών που τα κοινοτικά θεσμικά όργανα καταβάλλουν στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό τους σε μετατρέψιμα βελγικά φράγκα.

Οι δύο επίδικες λοιπόν αποφάσεις του IBLC θίγουν τις εν λόγω διευκολύνσεις και συνεπώς αγνοούν τις επιταγές του άρθρου 12, περίπτωση γ, του Πρωτοκόλλου. Πράγματι, η πρώτη απόφαση περιορίζει σε 25 % το τμήμα των αποδοχών, το οποίο μπορεί να μεταφερθεί σε ειδικό μετατρέψιμο λογαριασμό σε συνάλλαγμα, ενώ η δεύτερη προϋποθέτει συγκεκριμένη δέσμευση, η οποία είναι απαράδεκτη, δεδομένου ότι συνεπάγεται ότι ο υπάλληλος ή το λοιπό προσωπικό υπόκεινται στον έλεγχο συναλλάγματος που συνοδεύεται από ποινικές κυρώσεις, ενώ αφήνει τον καθορισμό των πράξεων που κρίνονται ως παράνομες στην εκτίμηση του IBLC. Επιπλέον, ο υπάλληλος οφείλει να καταθέσει εντός 8 ημερών σε εγκεκριμένη τράπεζα και με τιμή της ρυθμιζόμενης αγοράς τις αποδοχές που λαμβάνει σε ξένο νόμισμα, υποχρέωση που θίγει με τον τρόπο αυτό και τα μεταφερόμενα απευθείας σε ξένο συνάλλαγμα ποσά από τα θεσμικά όργανα σύμφωνα με το άρθρο 17 του παραρτήματος VII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης.

6) Ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 1 της πρώτης οδηγίας του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 1960, περί της εφαρμογής του άρθρου 67 της Συνθήκης, τα κράτη μέλη οφείλουν να χορηγούν «κάθε έγκριση συναλλάγματος που απαιτείται για τη σύναψη ή την εκτέλεση των συναλλαγών και για τις μεταφορές συναλλάγματος μεταξύ κατοίκων των κρατών μελών, οι οποίες συνδέονται με τις κινήσεις κεφαλαίων» που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τις μεταφορές των οικονομιών των εργαζομένων κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στην αλλοδαπή. Επιπλέον, οι εν λόγω πράξεις πρέπει να διενεργούνται «βάσει των συναλλαγματικών ισοτιμιών που ισχύουν για τις πληρωμές τις σχετικές με τις τρέχουσες συναλλαγές», με άλλα λόγια σύμφωνα με την επίσημη τιμή συναλλάγματος, την τιμή δηλαδή συναλλάγματος που ισχύει στη ρυθμιζόμενη αγορά.

Κατά συνέπεια, συντρέχει κακή εκτίμηση του άρθρου 1 της εν λόγω οδηγίας και κατά κάποιο τρόπο μέτρο ισοδύναμου με περιορισμό της μεταφοράς αποτελέσματος, καθόσον οι αποφάσεις του IBLC έχουν ως αποτέλεσμα μέρος ή το σύνολο των προβλεπόμενων πράξεων να διενεργείται στην ελεύθερη αγορά, στην οποία η τιμή συναλλάγματος δεν είναι επίσημη, ούτε πλεονεκτικότερη έναντι της επίσημης τιμής συναλλάγματος.

γ) Κατά τον προσφεύγοντα, οι επίδικες αποφάσεις του IBLC παραβιάζουν την αρχή της ισότητας, επειδή συνεπάγονται την άνιση μεταχείριση των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που υπηρετούν στο Βέλγιο ή στο Λουξεμβούργο σε σχέση με τους υπηκόους της Κοινότητας που υπηρετούν σε διεθνή οργανισμό ή σε ξένη κυβέρνηση και ασκούν τα καθήκοντά τους σε χώρα άλλη εκτός του Βελγίου ή του Λουξεμβούργου, υπηκόους στους οποίους οι αρμόδιες αρχές δεν επιβάλλουν συναλλαγματικό περιορισμό επί των αποδοχών τους.

Επιπλέον, ακόμη και στο Βέλγιο και το Λουξεμβούργο, οι αποφάσεις του IBLC εφαρμόζονται κατά διαφορετικό τρόπο επί των διαφόρων κατηγοριών προσώπων. Πράγματι, μόνο οι διεθνείς υπάλληλοι υπόκεινται σ' αυτές, ενώ εξαιρούνται οι διπλωμάτες.

δ) Εξάλλου, οι επίδικες αποφάσεις οδηγούν σε αθέμιτη ιδιοποίηση εκ μέρους του βελγικού δημοσίου. Πράγματι, οι αποδοχές των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Κοινοτήτων προέρχονται από ίδιους πόρους των τελευταίων. Άρα, μετατρέποντας αυθαίρετα και μονομερώς μετατρέψιμα ποσά σε μη μετατρέψιμα, εις εκτέλεση της αποφάσεως του IBLC της 21ης Δεκεμβρίου 1981, οι βελγικές αρχές προβαίνουν σε αθέμιτη πράξη εις βάρος του ευρωπαίου φορολογουμένου.

ε) Τέλος, ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι ο επιδιωκόμενος από τις αποφάσεις του IBLC σκοπός συνίσταται στο να τεθεί τέρμα στις λεγόμενες πράξεις arbitrage [πρόκριση νομισματικής συναλλαγής], πράξεις που ο προσφεύγων «δεν διεκδικεί με κανένα τρόπο το δικαίωμα να πραγματοποιήσει». Άρα, στην πραγματικότητα οι αποφάσεις δεν περιορίζονται σε μια κατάλληλη τεχνικής φύσης λύση, η οποία επιτρέπει να αποφεύγονται πράξεις arbitrage που προσδιορίζονται αυστηρά. Περαιτέρω, ασφαλώς δεν είναι αναγκαίο να θίγεται η κατάσταση αλλοδαπότητας των υπαλλήλων και λοιπού προσωπικού των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Επομένως, η προσβαλλόμενη ρύθμιση είναι αντίθετη προς την αρχή της αναλογικότητας.

2. Η επιχειρηματολογία της Επιτροπής

Η *Επιτροπή* θεωρεί, πρώτον, ότι δεν επιβάλλεται λεπτομερής συζήτηση των λόγων που προαναφέρθηκαν. Κατ' αυτήν, πρόκειται απλώς για το ζήτημα αν τα νέα μέτρα του IBLC απαιτούν μια δεύτερη παρέμβαση εκ μέρους της. Άρα, αρκεί να εξεταστούν τα μέτρα αυτά και να διερευνηθεί αν εξακολουθούν να περιέχουν στοιχεία που επιδέχονται κριτική. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν κατ' ουσία δύο στοιχεία, αφενός την αποκατάσταση της μετατρεψιμότητας για το σύνολο των αποδοχών και αφετέρου την εκ μέρους των δικαιούχων των μετατρέψιμων λογαριασμών υπογραφή της δήλωσης που προαναφέρθηκε. Κανένα όμως από τα δύο αυτά στοιχεία δεν επιδέχεται οιαδήποτε παρατήρηση, δεδομένου ότι καθεαυτά δεν βλάπτουν τον προσφεύγοντα. Εξάλλου, ο προσφεύγων περιορίζεται να επικρίνει τη «δήλωση» στο μέτρο που αφορά την απαγόρευση του arbitrage.

α) Όσον αφορά τους λόγους που προβάλλει ο προσφεύγων, η Επιτροπή αμφισβητεί ότι το άρθρο 12, περίπτωση γ, του Πρωτοκόλλου παρέχει στον προσφεύγοντα το δικαίωμα να διενεργεί arbitrage. Το γεγονός ότι κατά το παρελθόν παραβλεπόταν μια πρακτική σε καμία περίπτωση δεν δημιουργεί δικαίωμα, δεδομένου ότι η κάλυψη των τρεχόντων εξόδων ενός υπαλλήλου που υπηρετεί στο Βέλγιο ή στο Λουξεμβούργο δεν απαιτεί την εκ μέρους

του διενέργεια πράξεων arbitrage. Πράγματι, προσθέτει η Επιτροπή, το άρθρο 12, περίπτωση γ, του Πρωτοκόλλου ορίζει μόνο ότι υπάλληλος, η χώρα καταγωγής του οποίου δεν είναι το Βέλγιο ή το Λουξεμβούργο, μπορεί να διενεργεί ελεύθερα μεταφορές προς τη χώρα καταγωγής του ή αλλού στο εξωτερικό μέσω του μετατρέψιμου λογαριασμού του.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 18 του Πρωτοκόλλου (καθώς και του άρθρου 23 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων), τα προνόμια, ασυλίες και διευκολύνσεις απονέμονται στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων αποκλειστικά προς το συμφέρον των Κοινοτήτων. Η Επιτροπή προσθέτει ότι το άρθρο 23 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης προβλέπει ότι «με την επιφύλαξη των διατάξεων [του Πρωτοκόλλου], οι ενδιαφερόμενοι δεν απαλλάσσονται ούτε από την εκπλήρωση των ατομικών τους υποχρεώσεων, ούτε από την τήρηση των νόμων και των αστυνομικών διατάξεων που ισχύουν».

Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν συντρέχει παραβίαση του Πρωτοκόλλου.

6) Όσον αφορά την προβαλλόμενη παραβίαση του άρθρου 1 της πρώτης οδηγίας του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 1960, περί εφαρμογής του άρθρου 67 της Συνθήκης (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), η Επιτροπή υποστηρίζει ότι εν πάση περιπτώσει ο λόγος αυτός στερείται σημασίας, δεδομένου ότι αποκαταστάθηκε η μετατρεψιμότητα.

γ) Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα δεν ισχύει απόλυτα παρά σε έξι από τα κράτη μέλη μεταξύ των οποίων το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο, τα οποία άλλωστε δεν το εφαρμόζουν παρά για ορισμένες νομισματικές πράξεις. Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι υπό τις περιστάσεις αυτές δεν υπάρχει ενιαίο σύστημα συντελεστών μεταφοράς, ούτε για το λόγο αυτό άνιση μεταχείριση ως προς την αμοιβή των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σε σχέση με εκείνη των υπηκόων της Κοινότητας που υπηρετούν σε διεθνή οργανισμό και ασκούν τα καθήκοντά τους σε άλλη χώρα εκτός από το Βέλγιο ή το Λουξεμβούργο.

Η Επιτροπή προσθέτει ότι, εξ όσων γνωρίζει, η νέα ρύθμιση του IBLC εφαρμόζεται επί όλων των διεθνών υπαλλήλων που υπηρετούν στο Βέλγιο ή στο Λουξεμβούργο και βρίσκονται στην ίδια κατάσταση με τους υπαλλήλους της Κοινότητας. Όσον αφορά ειδικότερα τους διπλωμάτες, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το άρθρο 12, περίπτωση γ, του Πρωτοκόλλου δεν τους αναφέρει. Κατά τα λοιπά, ο προσφεύγων δεν πρέπει να αγνοεί την υποχρεωτική διάταξη του άρθρου 63 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, η οποία δεν εφαρμόζεται κατ' ανάγκη στους διπλωμάτες ή σε άλλους διεθνείς υπαλλήλους και σύμφωνα με την οποία οι αποδοχές των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων «καταβάλλονται στο νόμισμα της χώρας, στην οποία ο υπάλληλος ασκεί τα καθήκοντά του». Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατό περαιτέρω να θεωρείται ότι υφίσταται άνιση μεταχείριση μεταξύ των υπηρετούντων στο Βέλγιο ή στο Λουξεμβούργο υπαλλήλων ή λοιπού προσωπικού των Κοινοτήτων και των άλλων υπηκόων της Κοινότητας, οι οποίοι είναι τοποθετημένοι στις χώρες αυτές και εξαρτώνται από άλλους διεθνείς οργανισμούς ή ξένες κυβερνήσεις.

δ) Όσον αφορά τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος, κατά τον οποίο οι αποφάσεις του IBLC οδηγούν σε αθέμιτη ιδιοποίηση εκ μέρους του βελγικού δημοσίου, η Επιτροπή υπογραμμίζει ιδίως ότι το ζήτημα αυτό δεν έχει καμία σχέση με την προσωπική κατάσταση του προσφεύγοντος.

ε) Τέλος, η Επιτροπή αμφισβητεί ότι η επίδικη ρύθμιση είναι αντίθετη προς την αρχή της αναλογικότητας. Κατά την Επιτροπή, αντιθέτως, η ρύθμιση φαίνεται ότι συνδυάζει με ορθό τρόπο την έννομη κατάσταση που υπερισχύει στο βαθμό που επιτρέπει ελεύθερα μεταφορές και την από-

λυτη μετατρεψιμότητα για όλες τις πράξεις που απαιτούν τις εν λόγω διευκολύνσεις.

Β — Ως προς την υποχρέωση της Επιτροπής για παροχή βοήθειας

1. Η επιχειρηματολογία του προσφεύγοντος

Κατά τον προσφεύγοντα, η Επιτροπή, ευρισκόμενη ενώπιον της προπεριγραφείσας παράνομης κατάστασης που δημιούργησαν οι επίδικες αποφάσεις του IBLC, δεν έλαβε τα επιβαλλόμενα για την κατάργησή τους μέτρα. Πράγματι, η Επιτροπή, όχι απλώς δεν παρενέβη μετά τη δεύτερη απόφαση του IBLC του Ιουνίου 1982, αλλά συνεργάστηκε και ενεργά για την κατάρτιση και εν πάση περιπτώσει για την εκτέλεση της απόφασης, αποδεχόμενη με την προσυπογραφή της τη δέσμευση που όφειλαν να αναλάβουν οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της.

Επομένως, ο προσφεύγων συμπεραίνει ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση που υπέχει έναντι των υπαλλήλων της για παροχή βοήθειας.

2. Η επιχειρηματολογία της Επιτροπής

Η Επιτροπή τονίζει ότι οι υποχρεώσεις που περικλείει το καθήκον για αρωγή είναι υποχρεώσεις που αφορούν το μέσο και όχι το αποτέλεσμα. Από τη στιγμή λοιπόν που περιήλθαν σε γνώση της στο τέλος Δεκεμβρίου του 1981 τα πρώτα μέτρα του IBLC, η Επιτροπή, η οποία θεώρησε ότι οι θεσπισθείσες λεπτομέρειες για την επίτευξη του θεμιτού στόχου του τερματισμού της καταχρηστικής πρακτικής του arbitrage ήταν υπερβολικά αυστηρές και δυσανάλογες σε σχέση με τον προς επίτευξη στόχο, παρενέβη αμέσως στο IBLC και στις βελγικές αρχές γενικά. Στη συνέχεια, δεν έπαυσε να καταβάλλει προσπάθειες παρά μόνο τη στιγμή κατά την οποία το IBLC έλαβε τον Ιούνιο 1982 νέα μέτρα, τα οποία η Επιτροπή έκρινε ως ικανοποιητικά (με τα εν λόγω μέτρα αποκαταστάθηκε στο ακέραιο η μετατρεψιμότητα των αποδοχών, εκτός από την περίπτωση του arbitrage που η Επιτροπή επιμένει να θεωρεί ως αστήρικτο). Η χρησιμοποιούμενη από το IBLC ορολογία στην τελευταία αυτή απόφαση επιδέχεται ενδεχομένως κριτική σε ορισμένα σημεία, στην πραγματικότητα όμως ο νέος μηχανισμός που έθεσε σε εφαρμογή το IBLC δεν οδήγησε — εξ όσων γνωρίζει η Επιτροπή — σε συγκεκριμένες δυσκολίες, ούτε εν πάση περιπτώσει σε ασυμβίβαστες προς το κοινοτικό δίκαιο καταστάσεις. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι παρακολουθεί κανονικά την εξέλιξη της κατάστασης και ότι δεν θα παραλείψει να αντιδράσει όπως αρμόζει, αν σχηματίσει τη γνώμη ότι το IBLC εφαρμόζει τα ισχύοντα μέτρα με αντίθετο προς το κοινοτικό δίκαιο τρόπο.

Επειδή η τασσόμενη στις εθνικές διοικητικές αρχές προθεσμία των 5 μηνών, εντός της οποίας η τελευταία οφείλει να υπαναχωρήσει στα βασικά σημεία των μέτρων που θεωρεί θεμιτά, είναι εξαιρετικά βραχεία, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση εξεπλήρωσε με τον προσήκοντα τρόπο την υποχρέωση για αρωγή που υπέχει έναντι του προσφεύγοντος.

Οι παρατηρήσεις των παρεμβαινόντων

1. Οι *Luigi Casella, Enrico Osio, Jan Robert de Rijk* και *Cornelia Oud* ζητούν από το Δικαστήριο να καταδικάσει την Επιτροπή στα έξοδα που συνεπάγεται η παρέμβαση.

2. Η *βελγική κυβέρνηση* υπενθυμίζει ότι μέχρι το Δεκέμβριο του 1981, οπότε θεσπίστηκε η πρώτη απόφαση του IBLC, οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων, διενεργώντας την απλούστατη διαδικασία του arbitrage μεταξύ της ρυθμιζόμενης και της ελεύθερης αγοράς, χάρη στο μετατρέψιμο λογαριασμό που διέθεταν, κατόρθωναν να αυξάνουν σημαντικά τα έσοδά τους. Οι αγορές ξένων νομισμάτων

όμως με βελγικά φράγκα στη ρυθμιζόμενη αγορά, με μοναδικό σκοπό την προσπόριση κέρδους, πραγματοποιούνταν εις βάρος των συναλλαγματικών αποθεμάτων της Εθνικής Τράπεζας του Βελγίου και καθιστούσαν δυσχερέστερες και επαχθέστερες τις πράξεις για υποστήριξη του βελγικού φράγκου. Επιπλέον, οι εν λόγω πράξεις arbitrage είχαν ως αποτέλεσμα οι τρέχουσες καταναλωτικές δαπάνες των υπαλλήλων εντός της UEBL να καταβάλλονται σε φράγκα, προϊόν πώλησης ξένων νομισμάτων στην ελεύθερη αγορά, στο βαθμό δε που οι δαπάνες αυτές προϋπέθεταν εισαγωγή συναλλάγματος, τελικά καλύπτονταν από το Βέλγιο μέσω συναλλαγματικών αποθεμάτων της χώρας, δηλαδή με ξένα νομίσματα που αγοράζονταν στη ρυθμιζόμενη αγορά.

Η βελγική κυβέρνηση τονίζει ότι ακόμη και ο προσφεύγων αναγνωρίζει ότι ο σκοπός των επίδικων αποφάσεων του IBLC δεν είναι αθέμιτος, δεδομένου ότι συνίσταται στον τερματισμό των πράξεων arbitrage. Πάντως, ο προσφεύγων επιδιώκει να περιορίσει την έννοια του arbitrage στην πολύ απλουστευμένη μορφή του, προτού το IBLC θεσπίσει τις αποφάσεις του, πράγμα που είναι απαράδεκτο για τη βελγική κυβέρνηση. Κατ' αυτήν, το ζήτημα δεν είναι ότι βρίσκεται αντίθετη σε οποιαδήποτε μέθοδο, αλλ' ότι επιδιώκει να αποτρέψει οποιαδήποτε χρησιμοποίηση μετατρέψιμου λογαριασμού κατά τρόπο που ο δικαιούχος του εν λόγω λογαριασμού να έχει τη δυνατότητα να οδηγεί σε εξασθένιση του βελγικού φράγκου και συγχρόνως να απολαμβάνει εντός της UEBL, όσον αφορά τις δαπάνες του, τα μέτρα προστασίας που λαμβάνουν οι νομισματικές αρχές, οι οποίες και επιβαρύνονται με το σχετικό κόστος.

Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με την εφαρμογή ενός συστήματος, το οποία περιλαμβάνει έναν ελάχιστο αριθμό αναγκαίων περιορισμών που επιβάλλονται κατά τη χρησιμοποίηση των μετατρέψιμων λογαριασμών των ευρωπαίων υπαλλήλων.

Παρόλον ότι η δεύτερη απόφαση του IBLC προϋποθέτει την εκ μέρους του υπαλλήλου και του λοιπού προσωπικού ανάληψη συγκεκριμένης δέσμευσης, η βελγική κυβέρνηση θεωρεί ότι η εν λόγω απόφαση είναι διατυπωμένη με αρκετά σαφή τρόπο, ώστε να εμποδίζει τις περιπτώσεις κατάχρησης που φαίνεται να φοβάται ο προσφεύγων. Όσον αφορά τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις που περιλαμβάνει η δέσμευση αυτή, η βελγική κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι πρόκειται κυρίως όχι για απαγόρευση της μιας ή της άλλης μεθόδου arbitrage, αλλ' ενός αποτελέσματος, το οποίο, αν μέχρι σήμερα είχε επιτευχθεί με μια απλουστευμένη διαδικασία, αύριο θα ήταν δυνατό με περιπλοκότερους μηχανισμούς. Το γεγονός αυτό εξηγεί και το λόγο για τον οποίο η δέσμευση δεν περιλαμβάνει διεξοδική απαρίθμηση των πρακτικών που είναι δυνατό να οδηγήσουν στο απαγορευμένο αποτέλεσμα. Επίσης, η δέσμευση προβλέπει ότι σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεών του, ο υπάλληλος (ή το λοιπό προσωπικό) διατρέχει τον κίνδυνο να εναχθεί από το IBLC, το οποίο μπορεί να καταθέσει μήνυση στην εισαγγελική αρχή· στην περίπτωση που η τελεύταία αποφασίσει να ασκήσει ποινική δίωξη, εναπόκειται στα δικαστήρια — και όχι στο IBLC — να κρίνουν αν συντρέχει παράβαση και να αποφανθούν σχετικά με τις ποινικές και αστικές συνέπειες. Τέλος, η βελγική κυβέρνηση σημειώνει ότι η υποχρέωση του υπαλλήλου να καταθέτει εντός 8 ημερών στη ρυθμιζόμενη αγορά τις αποδοχές που του καταβάλλονται σε ξένο νόμισμα σε καμία περίπτωση δεν αφορά τα ποσά που ο υπάλληλος και το λοιπό προσωπικό μεταφέρουν δυνάμει του άρθρου 17 του παραρτήματος VII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Η βελγική κυβέρνηση υπενθυμίζει ότι η δέσμευση προσδιορίζει σαφώς τα όρια που τίθενται στη χρησιμοποίηση του μετατρέψιμου λογαριασμού σχετικά με την αγορά ξένων νομισμάτων, εφόσον οι πράξεις αυτές επιτρέπονται στο μέτρο που

είναι ανακαίες για την ικανοποίηση οιασδήποτε τρέχουσας υποχρέωσης ή για τη σύσταση αποταμίευσης.

Κατά συνέπεια, η βελγική κυβέρνηση ζητεί από το Δικαστήριο να κρίνει ως αβάσιμη την προσφυγή και να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα έξοδα που συνεπάγεται η παρέμβασή της.

IV — Προφορική διαδικασία

Κατά τη συνεδρίαση της 19ης Ιανουαρίου 1984, ο προσφεύγων και οι παρεμβαίνοντες υπέρ αυτού, εκπροσωπούμενοι από το δικηγόρο E. Lebrun, καθώς και η Επιτροπή και η βελγική κυβέρνηση, υπό την ιδιότητά της ως παρεμβαίνουσας υπέρ της Επιτροπής, εκπροσωπούμενες αντιστοίχως από τον B. Paulin και το δικηγόρο A. Vandencasteele, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους.

Κατά τη συζήτηση, η βελγική κυβέρνηση διευκρίνισε ότι σκοπός της δέσμευσης που καλείται να αναλάβει ο υπάλληλος είναι αποκλειστικά η εξασφάλιση του ότι ο υπάλληλος δεν επιδιώκει, μέσω νομισματικής φύσης πράξεων, να αυξήσει τεχνιέντως τα ποσά σε βελγικά φράγκα που διαθέτει για την πραγματοποίηση, ανάλογα με την περίπτωση στο Βέλγιο ή στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, των τρεχουσών δαπανών του. Αντιθέτως, η δέσμευση με κανένα τρόπο δεν παρεμποδίζει την καταβολή εξόδων που γίνονται στο εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένων και των ελευθεριοτήτων.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 23ης Φεβρουαρίου 1984.

Σκεπτικό

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 23 Φεβρουαρίου 1983, ο Sandro Forcheri, υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ιταλός υπήκοος, άσκησε προσφυγή, με την οποία ζητεί, αφενός, να υποχρεωθεί η Επιτροπή να λάβει όλα τα επιβαλλόμενα μέτρα για την επαναφορά, αναδρομικά από την 1η Φεβρουαρίου 1982, της μετατρεψιμότητας του συνόλου των αποδοχών του, και αφετέρου, να ακυρωθεί η σιωπηρή απορριπτική απόφαση επί της διοικητικής ενστάσεως που είχε υποβάλει στις 29 Ιουλίου 1982 και, εφόσον είναι αναγκαίο, να ακυρωθεί η σιωπηρή απορριπτική απόφαση επί της αιτήσεώς του για αρωγή που είχε υποβάλει στις 8 Φεβρουαρίου 1982.

2 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, όσον αφορά το φράγκο Βελγίου και Λουξεμβούργου, υφίστανται δύο χωριστές αγορές συναλλάγματος, και συγκεκριμένα αφενός η ρυθμιζόμενη αγορά, όπου τα περιθώρια διακύμανσης του φράγκου σε σχέση με τα άλλα νομίσματα δεν υπερβαίνουν ορισμένα όρια, λόγω της παρεμβάσεως των κεντρικών τραπεζών, και αφετέρου, η ελεύθερη αγορά, όπου η συναλλαγματική ισοτιμία διαμορφώνεται ανάλογα με την προσφορά και τη ζήτηση, χωρίς οποιαδήποτε παρέμβαση των εν λόγω τραπεζών. Επειδή οι τιμές συναλλάγματος που ισχύουν στις δύο αγορές ακολουθούν επομένως ανεξάρτητη πορεία, οι τιμές των ξένων νομισμάτων στην ελεύθερη αγορά είναι συνήθως υψηλότερες από

εκείνες που διαμορφώνονται στη ρυθμιζόμενη αγορά. Η σχετική κανονιστική ρύθμιση ορίζει τις πράξεις και τους όρους υπό τους οποίους μπορούν ή πρέπει να διενεργείται η αγορά ή η πώληση συναλλάγματος, είτε στη ρυθμιζόμενη είτε στην ελεύθερη αγορά συναλλάγματος.

3 Κρίνοντας ότι η αυτούσια εφαρμογή της εν λόγω ρύθμισης στους υπαλλήλους των Κοινοτήτων που δεν είναι υπήκοοι Βελγίου ή Λουξεμβούργου είναι άδικη, οι αρχές του Βελγίου και του Λουξεμβούργου επινόησαν, κατά τη δεκαετία του 70, ειδικό σύστημα για τους υπαλλήλους αυτούς υπό τη μορφή ειδικών μετατρέψιμων λογαριασμών σε συνάλλαγμα. Η ιδιομορφία των εν λόγω λογαριασμών συνίσταται, αφενός, στο ότι δεν μπορούν να τροφοδοτούνται παρά μόνο με τις αποδοχές και τα επιδόματα που καταβάλλει η Κοινότητα, καθώς και με μεταφερόμενα από άλλους μετατρέψιμους λογαριασμούς ποσά, αφετέρου δε, στο ότι επιτρέπουν τη διενέργεια όλων των νομισματικών συναλλαγών σε τιμές της ρυθμιζόμενης αγοράς.

4 Επειδή η διαφορά μεταξύ των τιμών συναλλάγματος που ισχύουν αντιστοίχως στη ρυθμιζόμενη και στην ελεύθερη αγορά έτεινε προς τα άνω κατά το τέλος του 1981, αποτέλεσε συνήθη πρακτική πολλών υπαλλήλων να χρησιμοποιούν τις δυνατότητες που τους παρείχαν οι εν λόγω μετατρέψιμοι λογαριασμοί προκειμένου να διενεργούν τις λεγόμενες πράξεις «arbitrage» [πρόκριση νομισματικής συναλλαγής], να προβαίνουν δηλαδή στην αγορά με τιμές της ρυθμιζόμενης αγοράς ξένων νομισμάτων και στην άμεση πώλησή τους στην ελεύθερη αγορά, κερδίζοντας με τον τρόπο αυτό σε φράγκα Βελγίου ή Λουξεμβούργου τη διαφορά μεταξύ των δύο τιμών. Για να θέσει τέρμα στην τακτική αυτή, το Institut belgo-luxembourgeois du change (επιτροπή συναλλάγματος Βελγίου και Λουξεμβούργου) (IBLC), τροποποίησε στις 21 Δεκεμβρίου 1981 το ισχύον σύστημα, έτσι ώστε στο εξής μόνο το 25 % των αποδοχών να μπορεί να κατατατίθεται στους ειδικούς μετατρέψιμους λογαριασμούς ως αποδοχές ή επιδόματα, χωρίς καμία ειδική άδεια, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα τον αντίστοιχο περιορισμό της δυνατότητας των υπαλλήλων να αγοράζουν ελεύθερα τα ξένα νομίσματα στις τιμές της ρυθμιζόμενης αγοράς.

5 Μετά τη θέσπιση των μέτρων αυτών, τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας επελήφθησαν πολυάριθμων αιτήσεων των υπαλλήλων τους για αρωγή, εν συνεχεία δε ενστάσεων, κατά την έννοια του άρθρου 90 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων. Τα όργανα προέβησαν σε διαβήματα στο IBLC, προκειμένου να αποκατασταθεί η δυνατότητα στους υπαλλήλους που δεν ήταν υπήκοοι Βελγίου ή Λουξεμβούργου να λαμβάνουν το σύνολο των αποδοχών και επιδομάτων τους σε μετατρέψιμο λογαριασμό.

6 Κατόπιν διαπραγματεύσεων με τα κοινοτικά όργανα, το IBLC δημοσίευσε την 1η Ιουνίου 1982 εγκύκλιο, σύμφωνα με την οποία οι εν λόγω υπάλληλοι επιτρεπόταν και πάλι να φέρουν το σύνολο των αποδοχών και επιδομάτων τους εις πίστωση ειδικού μετατρέψιμου λογαριασμού συναλλάγματος, υπό τον όρο πάντως ότι θα υπέγραφαν — με την προσυπογραφή του οργάνου στο οποίο υπηρετούσαν — δήλωση, κατά την οποία ο δικαιούχος του μετατρέψιμου λογαριασμού

«— βεβαιώνει ότι έλαβε γνώση ... [ότι] οι αποδοχές του τού καταβάλλονται υποχρεωτικά είτε με πίστωση μετατρέψιμου λογαριασμού είτε σε ξένο νόμισμα που κατατίθεται απαραιτήτως εντός 8 ημερών σε εγκεκριμένη τράπεζα στην τιμή της ρυθμιζόμενης αγοράς ...

— έλαβε γνώση ότι τα ποσά σε φράγκα Βελγίου ή Λουξεμβούργου, με τα οποία πιστώνονται οι προαναφερθέντες λογαριασμοί, μπορούν να χρησιμοποιηθούν απεριόριστα είτε για τη διενέργεια οιασδήποτε πληρωμής στο έδαφος της UEBL (Οικονομική Ένωση Βελγίου-Λουξεμβούργου), είτε για την αγορά στις τιμές της ρυθμιζόμενης αγοράς των ξένων νομισμάτων που είναι αναγκαία για να αντιμετωπίσει εκτός του εδάφους της UEBL όλες τις τρέχουσες υποχρεώσεις του ή για σκοπούς αποταμίευσης, και ότι είναι διατεθειμένος να προσκομίσει, εφόσον το ζητήσει το IBLC, όλα τα σχετικά δικαιολογητικά·

— αναλαμβάνει τη δέσμευση να μη χρησιμοποιεί τα ποσά με τα οποία πιστώνεται ο εν λόγω λογαριασμός παρά μόνο υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται πιο πάνω και ότι δεν έχει το δικαίωμα να διενεργήσει οιαδήποτε πράξη, τείνουσα στην καταστρατήγηση των εν λόγω διατάξεων, όπως είναι η πρόκριση νομισματικής συναλλαγής, δηλαδή η αγορά ξένων νομισμάτων στη ρυθμιζόμενη αγορά ή η μεταφορά ποσών σε μετατρέψιμους λογαριασμούς συναλλάγματος προς το σκοπό δημιουργίας μέσων πληρωμής που προορίζονται να καλύψουν τρέχουσες δαπάνες στην UEBL·

— αναγνωρίζει ότι η μη συμμόρφωσή του προς τη δέσμευση αυτή παρέχει στο IBLC το δικαίωμα άσκησης αγωγής κατ' αυτού».

7 Σε περίπτωση που δεν αναλάβουν τη δέσμευση αυτή, οι δικαιούχοι των μετατρέψιμων λογαριασμών εξακολουθούν να υπάγονται στο σύστημα που θεσπίστηκε στις 21 Δεκεμβρίου 1981, όπως περιγράφηκε πιο πάνω.

8 Θεωρώντας ότι το σύστημα της 21ης Δεκεμβρίου 1981 ήταν παράνομο και ότι έθιγε την υπηρεσιακή του κατάσταση, ως υπαλλήλου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ο προσφεύγων υπέβαλε στις 8 Φεβρουαρίου 1982 στην Επιτροπή αίτηση αρωγής, βάσει του άρθρου 24 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων. Στην αίτησή του αυτή δεν δόθηκε καμία απάντηση.

9 Θεωρώντας ότι η προτεινόμενη με την εγκύκλιο του IBLC, της 1ης Ιουνίου 1982, δέσμευση ήταν απαράδεκτη και ότι η εναλλακτική αυτή διαδικασία εξακολουθούσε να είναι παράνομη, τέλος δε ότι η Επιτροπή δεν είχε δώσει ικανοποιητική συνέχεια στην αίτησή του για αρωγή, αρνήθηκε να υπογράψει την εν λόγω δέσμευση, ενώ στις 29 Ιουλίου 1982 υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, ένσταση. Επειδή και στην ένσταση αυτή δεν δόθηκε καμία απάντηση, ο προσφεύγων άσκησε την παρούσα προσφυγή.

10 Ο προσφεύγων υποστήριξε ενώπιον του Δικαστηρίου ότι τα μέτρα που έλαβε το IBLC, στις 21 Δεκεμβρίου 1981 και την 1η Ιουνίου 1982 αντίστοιχα, συνιστούν προσβολές εκ μέρους των δύο κρατών μελών του άρθρου 67 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθώς και των οδηγιών που θεσπίστηκαν για την εφαρμογή του άρθρου αυτού. Επίσης, τα επίδικα μέτρα θίγουν τις διευκολύνσεις που το άρθρο 12, περίπτωση γ, του Πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών των Κοινοτήτων παρέσχε στους υπαλλήλους τους σχετικά με τις νομισματικής ή συναλλαγματικής φύσης ρυθμίσεις. Τέλος, τα μέτρα παραβιάζουν τις αρχές της ισότητας και της διανεμητικής δικαιοσύνης.

11 Ο προσφεύγων διατείνεται ότι, ενώπιον της παράνομης αυτής καταστάσεως, η οποία θίγει την υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων της, η Επιτροπή δεν έλαβε τα επιβαλλόμενα μέτρα. Με τον τρόπο αυτό, δεν εξετέλεσε, αφενός μεν, το καθήκον της για αρωγή και την υποχρέωση συνδρομής που προβλέπει κυρίως το άρθρο 24 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων, αφετέρου δε, τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από την αποστολή της ως «θεματοφύλακα» της Συνθήκης.

12 Ενόψει των επιχειρημάτων αυτών, πρέπει να υπογραμμιστεί πρώτον ότι, επί των προσφυγών που ασκούν οι υπάλληλοι δυνάμει του άρθρου 179 της Συνθήκης ΕΟΚ, δεν ανήκει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να κρίνει αν κράτος μέλος παρέβη ή όχι μία από τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ούτε να αποφαίνεται αν η Επιτροπή εξετέλεσε ορθά την αποστολή μέριμνας με την οποία είναι επιφορτισμένη δυνάμει κυρίως του άρθρου 155 της Συνθήκης. Στη συγκε-

κριμένη περίπτωση επομένως, πρόκειται αποκλειστικά για το ζήτημα αν η Επιτροπή, υπό την ιδιότητά της ως αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής, παρέβη το καθήκον της για αρωγή υπαλλήλου, ο οποίος ισχυρίζεται ότι κράτος μέλος έθιξε τα δικαιώματα που του απονέμει, προς το συμφέρον των Κοινοτήτων, η υπηρεσιακή του κατάσταση ως υπαλλήλου. Μόνον εν σχέσει προς αυτό το θέμα είναι ενδεχομένως δυνατό η εξέταση των εθνικών μέτρων να αποτελέσει προκαταρκτικό ζήτημα.

13 Δεύτερον, ενδείκνυται η υπόμνηση ότι, μετά τα πρώτα μέτρα που έλαβε το IBLC το Δεκέμβριο του 1981, η Επιτροπή προέβη αμέσως και από κοινού με τα άλλα κοινοτικά όργανα σε διαβήματα στο IBLC για την αντικατάσταση των μέτρων αυτών από άλλα, τα οποία, μολονότι θα έθεταν τέρμα στην αντικανονική χρησιμοποίηση των ειδικών μετατρέψιμων λογαριασμών η οποία συνεπήγετο για τους υπαλλήλους, χάρη στις πράξεις «arbitrage», αδικαιολόγητο κέρδος, θα τους επιφύλασσαν το δικαίωμα να αγοράζουν στη ρυθμιζόμενη αγορά όλα τα αναγκαία για την πληρωμή των δαπανών τους εκτός της οικονομικής ένωσης Βελγίου-Λουξεμβούργου ξένα νομίσματα. Κατόπιν της παρεμβάσεως αυτής, με εγκύκλιο της 1ης Ιουνίου 1982, το IBLC εισήγαγε το ισχύον σύστημα, το οποίο επαναφέρει για τους υπαλλήλους που δεν είναι υπήκοοι Βελγίου ή Λουξεμβούργου τη δυνατότητα να καταθέτουν το σύνολο των αποδοχών και επιδομάτων τους σε ειδικό μετατρέψιμο λογαριασμό, υπό το μοναδικό όρο να συμμορφώνονται προς τις οριζόμενες σε υπογεγραμμένη δήλωσή τους υποχρεώσεις.

14 Πρέπει επομένως να γίνει δεκτό ότι η παρούσα προσφυγή θέτει στην πραγματικότητα, όπως άλλωστε το παραδέχτηκε κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία και ο προσφεύγων, το μόνο ζήτημα αν η Επιτροπή όφειλε να συνεχίσει τις προσπάθειές της προκειμένου να επιτύχει από τις αρχές Βελγίου-Λουξεμβούργου την κατάργηση ή την τροποποίηση της δήλωσης που έπρεπε να υπογράψουν οι υπάλληλοι. Για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, αρκεί να εξεταστούν οι αιτιάσεις του προσφεύγοντος σχετικά με το κείμενο της δήλωσης αυτής.

15 Οι αιτιάσεις αυτές αφορούν την υποχρέωση κατάθεσης, σε εγκεκριμένη τράπεζα, στην τιμή της ρυθμιζόμενης αγοράς όλων των αποδοχών που καταβάλλονται σε ξένο νόμισμα και η αποχή όχι μόνο από πράξεις προκρίσεως νομισματικής συναλλαγής υπό τη στενή έννοια, αλλ' επίσης και από άλλες πράξεις σε συνάλλαγμα με σκοπό την προσπόριση μέσων πληρωμής που προορίζονται για

την κάλυψη τρεχουσών δαπανών εντός της οικονομικής ένωσης Βελγίου-Λουξεμβούργου. Τέλος, ο προσφεύγων αμφισβητεί ότι μπορεί ως κοινοτικός υπάλληλος να υπόκειται στον έλεγχο του IBLC.

16 Όσον αφορά τις δύο πρώτες υποχρεώσεις, πρέπει πρώτον να τονιστεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 63 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων, οι αποδοχές καταβάλλονται στο νόμισμα της χώρας όπου ο υπάλληλος ασκεί τα καθήκοντά του, στην περίπτωση επομένως του προσφεύγοντος σε βελγικά φράγκα. Οι μόνες εξαιρέσεις από τον εν λόγω κανόνα προβλέπονται από το άρθρο 17 του παραρτήματος VII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, κατά το οποίο ο δικαιούμενος επίδομα αποδημίας υπάλληλος μπορεί να μεταφέρει μέρος των αποδοχών, μέσω του οργάνου στο οποίο υπάγεται, είτε στο νόμισμα του κράτους μέλους του οποίου είναι υπήκοος, είτε στο νόμισμα του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται η κατοικία του ή η διαμονή ενός συντηρούμενου από αυτόν μέλους της οικογενείας του.

17 Δεύτερον, πρέπει να ληφθούν υπό σημείωση οι δηλώσεις, στις οποίες η βελγική κυβέρνηση, που παρενέβη προς υποστήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής, προέβη κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία. Όπως προκύπτει από τις δηλώσεις αυτές, η υποχρέωση εκχωρήσεως των ξένων νομισμάτων σε εγκεκριμένη τράπεζα σε καμία περίπτωση δεν εφαρμόζεται στο τμήμα εκείνο των αποδοχών που μεταφέρεται μέσω του οργάνου δυνάμει του εν λόγω άρθρου 17, ενώ το δικαίωμα αγοράς ξένων νομισμάτων στην τιμή της ρυθμιζόμενης αγοράς περιλαμβάνει οιοδήποτε μέσο πληρωμής, το οποίο είναι αναγκαίο για την κάλυψη των δαπανών του υπαλλήλου εκτός της οικονομικής ένωσης Βελγίου-Λουξεμβούργου, συμπεριλαμβανομένων και των ελευθεριοτήτων.

18 Πρέπει επομένως να γίνει δεκτό ότι οι νομισματικές αρχές του Βελγίου και του Λουξεμβούργου αποκατέστησαν πλήρως και σύμφωνα προς το πνεύμα του Πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, με τα ληφθέντα την 1η Ιουνίου 1982 μέτρα, την ευχέρεια των υπαλλήλων που δεν είναι υπήκοοι Βελγίου ή Λουξεμβούργου να αγοράζουν στην τιμή της ρυθμιζόμενης αγοράς τα ξένα νομίσματα, τα οποία είναι αναγκαία για την κάλυψη των δαπανών τους εκτός της οικονομικής ένωσης Βελγίου-Λουξεμβούργου, υπό το μοναδικό όρο να απέχουν από κάθε πράξη σε συνάλλαγμα με σκοπό την αύξηση της αξίας σε φράγκα Βελγίου ή Λουξεμβούργου των μέσων πληρωμής που προορίζονται για την κάλυψη των δαπανών τους εντός της ενώσεως και να υπόκεινται στο σχετικό έλεγχο των νομισματικών αρχών. Ο όρος αυτός σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να επιδρά επί των υπαλλήλων κατά τρόπο που να θίγονται τα συμφέροντα των Κοινοτήτων.

19 Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν μπορεί να υποστηριχτεί ότι η Επιτροπή παρέλειψε το καθήκον της αρωγής των υπαλλήλων της, επειδή δεν αντετάχθη στα μέτρα που έλαβε το IBLC την 1η Ιουνίου 1982. Επομένως, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

20 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Σύμφωνα όμως με το άρθρο 70 του κανονισμού διαδικασίας, προκειμένου περί προσφυγών υπαλλήλων των Κοινοτήτων, τα όργανα φέρουν τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν. Οι υπάλληλοι Luigi Casella, Enrico Osio, Jan Robert de Rijk και Cornelia Oud, οι οποίοι παρενέβησαν προς υποστήριξη των αιτημάτων του προσφεύγοντος, και η βελγική κυβέρνηση, η οποία παρενέβη προς υποστήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής, πρέπει να φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Κάθε διάδικος, συμπεριλαμβανομένων των παρεμβαινόντων, φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Bahlmann Pescatore Due

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Μαρτίου 1984.

Κατ' εντολή
του γραμματέα

H. A. Rühl

Κύριος υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος του δεύτερου τμήματος

K. Bahlmann